

ТВОРЧІСТЬ МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ВЗАЄМИН

Головним завданням даного дослідження є залучення художньої спадщини Миколи Хвильового до сфери взаємин української та німецькомовної літератур. Автор висвітлює проблему творчої орієнтації письменника на західноєвропейське мистецтво, його активної позиції у справі європеїзації української літератури. Особливу увагу приділено історії сприйняття творчості М.Хвильового в німецькомовному регіоні. Проаналізований матеріал показує, що основною формою контактів письменника з німецьким культурним середовищем були переклади його творів і критичні відгуки в періодичних виданнях та наукових дослідженнях. Важливим аспектом статті є також виявлення типологічних паралелей між "Санаторійною зоною" українського письменника і низкою подібних за тематикою і проблематикою художніх творів у німецькомовній літературі.

Особливо помітне місце в українській літературі 20-30-х років ХХ століття посідає творча спадщина Миколи Хвильового (1893-1933), визначного письменника і публіциста, теоретика і лідера українського відродження двадцятих років. Уже перша збірка його оповідань „Сині етюди“ (1923р.) отримала високу оцінку О.Білецького, Д.Донцова, С. Єфремова, Є. Маланюка та ін. Зовсім не випадково О.Білецький назвав Миколи Хвильового „основоположником справжньої нової української прози“, наголосивши при цьому на вплив його книг „Сині етюди“ та „Осінь“ на тогочасну молоду прозу: „Вони, по суті, визначили все коло тем нашої революційної белетристики...“ [2, 139].

І хоча на нинішній день маємо чимало літературно-критичних статей, досліджень художнього слова письменника, його видавничої діяльності, участі в літературній дискусії 1925-1928 років, поза увагою дослідників залишається поки що проблема творчих контактів письменника з західноєвропейською літературою, німецькою зокрема [3].

Орієнтація Миколи Хвильового на “психологічну” Європу засвідчує його намагання “європеїзувати” рідну культуру, піднести її до рівня світового письменства. До речі, ця ідея не була новою. Подібна програма була ще у творчості П. Куліша, який вклав до уст одного з героїв твору “Шукачі щастя” Кремньова такі слова: “Українці – чув я не раз від етнографів і дотепер вірю – лежать головою до Європи, а ногами до Азії, вони вельми здатні підноситися від споконвічної темряви до всеможливих витонченостей просвіти” [4, 15].

Звичайно, гасла Миколи Хвильового “Для мистецтва – тільки Європа!”, “Геть від Москви!” набули яскраво політичного забарвлення, а тому й зазнали різних оцінок; сама ж ідея інтерпретувалася на рівні ідеалістичного погляду на історичний процес. Поставивши питання орієнтації на Європу, письменник відразу з’ясував, *що* він розуміє під поняттям Європа. Це не Європа в конкретному тогочасному культурно-господарському і політичному комплексі, як його опоненти намагались примітивно й тенденційно це тлумачити. “Європа, – писав М.Хвильовий, – це досвід багатьох віків. Це не така Європа, що її Шпенглер оголосив “на закаті”, не та, що гние, до якої вся наша ненависть. Це Європа грандіозної цивілізації, Європа – Гете, Дарвіна, Байрона, Ньютона, Маркса і т.д. Це та Європа, без якої не обійдуться перші фалянки азійського ренесансу” [9, 246]. Уже з цього видно, що письменник під поняттям *Європа* розумів суму знань, ідей, художніх традицій, які були створені потужним інтелектом упродовж віків, ту духовну спадщину, що стала власністю всіх народів.

Микола Хвильовий прагнув відшукати шляхи для повного розквіту літератури і мистецтва, виступав проти тенденції культивування творчого епігонізму, що виріс на схильності тільки копіювати вершинні досягнення інших культур, передусім культури російської. А тому на запитання “На яку із світових літератур українська література повинна взяти курс?” письменник дає таку відповідь: “У всякому разі не на російську, це рішуче й без всяких застережень. Від російської літератури, від її стилів українська поезія мусить якомога швидше тікати” [7, 573].

Неправильним було б тлумачити, що орієнтація Миколи Хвильового на західноєвропейське письменство ставила собі за мету “припрягти своє мистецтво до якогось нового заднього воза”; вона була спрямована на освіження “...його (мистецтва. – Я.Л.) від задушливої атмосфери позадняцтва” [7, 575]. “Нація тільки тоді зможе культурно виявити себе, – проголошує письменник, – коли найде їй одній властивий шлях розвитку” [8, 51]. У пошуках нетрадиційних сюжетних форм, унесенні радикальних змін в українську пореволюційну прозу (історичні та філософські медитації, ліричні відступи, розмови з читачами, полеміка з критиками тощо) М.Хвильовий не був “позадником”, хоча деякі критики й закидали йому наслідування тогочасних російських письменників з групи “Опояз”. Г.Костюк, відомий дослідник української літератури, вказує з цього приводу на цікаву деталь: “...майже одночасно у французькій літературі появилася відомий роман Андре Жіда “Фальшивомонетники” (1925), де вперше у французькій прозі було вжито нову ускладнену форму композиції, де герої (як і в Хвильового) обговорювали композицію роману, де автор оновлював сюжет різним “позалітературним” матеріалом, вводив низку нових засобів, що пізніше мало великий вплив на всю французьку модерну прозу аж до теперішнього так званого “нового роману” [5, 51-52]. Як видно, справа тут не в запозиченнях. То була доба пошуків і відкриттів у всіх європейських літературах. В авангарді молоді української літератури йшов Микола Хвильовий.

Його творчість у контексті взаємодії з німецькою літературою вивчалася на сторінках радянських досліджень до недавнього часу в негативному аспекті. Так, у монографії В. Лук'янової про радянсько-німецькі літературні взаємини висловлюється думка, “...що М.Хвильовий і М. Зеров однаково негативно ставилися як до пролетарської культури Німеччини, так і до пролетарської культури Радянської України. Вони не зважували на необхідність щільного культурного і політичного зв'язку між революційними письменниками-однодумцями і, по суті, відкидали ідеї пролетарського інтернаціоналізму. Це було ще одним доказом того, що Хвильовий і “хвильовисти” під орієнтацією на “Захід” розуміли орієнтацію на мистецтво буржуазне” [6, 16].

Історія творчої діяльності письменника засвідчує протилежне: він був міцно зв'язаний з кращими традиціями не тільки української, а й світової літератури. Талановитий майстер художнього слова створив чимало прекрасних творів, які з'явилися не лише українською, а й мовами інших народів Європи.

1931 року в Харкові, у державному видавництві "Література і мистецтво", були опубліковані німецькою мовою новели й оповідання М. Хвильового (поряд з творами В. Винниченка, Г. Косинки, С. Черкасенка, М. Ірчана, І. Микитенка та ін.). Відомо, що була це збірка "Вибраних оповідань" ("Ausgewählte Erzählungen") обсягом 310 сторінок у перекладі Елізабети Веллер [14, 216].

Появу кожної книги Миколи Хвильового критика сприймала неоднозначно, а тому автор часто змушений був писати короткі передмови чи вступи до них, аби уникнути викривленого тлумачення з боку літературних рецензентів. Так було, коли виходив у світ перший том "Вибраних творів", до якого письменник написав загальну передмову. Художник немов би скаржить, що критика безапеляційно закреслює його творчий доробок, чіпляючи на нього вульгарні ярлики, зводить його діяльність до одного твору "Вальдшнепи" і дивиться лише як на основоположника "хвильовизму". Він спростовує таке твердження: "Беру один із кількох прикладів. В 1931 році вийшла німецькою мовою збірка моїх "Вибраних оповідань". Як же відгукнулася буржуазна преса на цю мою збірку?

Рекомендую № 4 за 1932 р. "Бюлетеня експресних інформацій для книгарів, бібліотек і друзів книги" (бюлетень напрямку католицьких партій, видавець д-р Шлісман, Інсбрук). В цьому бюлетені (даю переклад з німецької мови) буржуазна преса відгукується так: "Десять оповідань, з яких ні одне не схоже на друге [...].

Навіть у перекладі, який, коли судити з передмови, значно послаблює достоїнство українського автора, кожне поодинокі оповідання становить маленький шедевр (Meisterwerk), якому з письменницького боку мало чого можна закинути. Але тим більше треба дорікати друкарському укладачеві.

Для дозрілих читачів, для молоді й народних бібліотек непридатна, комуністична (підкреслення моє. – М.Х.).

Як бачите, мої оповідання не тому непридатні для закордонної молоді й закордонних народних бібліотек, що вони недосконалі (“кожне поодиноке оповідання становить маленький шедевр – “Meisterwerk”), а саме тому, що вони комуністичні. Так думає буржуазний рецензент, і так зовсім не думає дехто із наших радянських критиків.

Хто ж із них помиляється? Не будемо гадати” [10, 417-418]. Думаємо, що не виникає сумнівів і в сучасного читача, оскільки сьогодні зрозуміла відповідь на риторичне запитання: ким же був Микола Хвильовий?

Творчість письменника активно популяризувалася на сторінках німецькомовного журналу “Slavische Rundschau”, що виходив у видавництві німецького Товариства славістичних студій у Празі у 1929-1938 роках. Так, у статті В. Левенка “Українські радянські повістярі” (“Sowjetukrainische Erzähler”) подано картину розвитку української літератури в жанрі прози [18, 253-256]. Серед молодих письменників, які виходять на терени літературної діяльності, значний талант, на думку критика, виявляють М. Івченко, В. Підмогильний, М. Хвильовий, Г. Косинка, О. Досвітній та ін. Незаперечною і характерною ознакою художніх творів даної когорти майстрів слова В. Левенко називає, з одного боку, багатство і свіжість спостережень, урізноманітнення тематики та певне послаблення літературної техніки – з другого. Своєю фантастичною манерою, своєрідним викладом матеріалу творчість М. Хвильового, вважає критик, різко відрізняється від творчості найздібніших повістярів М. Івченка, В. Підмогильного і Б. Антоненка-Давидовича. “Його талант, без сумніву, значний, композиція його творів, однак, дивна, стиль затемнений незрозумілими, незвичайними і неважливими картинами... Його переваги у витончених аналізах заплутаних психологічних переживань, в умінні спостерігати і відображати типове в людях, вимальовувати образи з допомогою незначних фактів, декількох слів дійових осіб” [18, 255].

Чималу увагу творчості Миколи Хвильового приділяла німецькомовна газета “Prager Presse”, яка виходила також у Празі і друкувала на своїх сторінках статті зі сфери українознавства. Одна з таких заміток, поміщена в номері від 28 січня 1928 р., інформувала читача про Вільну Академію пролетарської літератури

ТВОР

(ВА

відом

крип

Укра

за Є

пись

М.Х

пори

роби

точк

літер

в 19

біль

Тич

є р

буш

німе

І.Мі

німе

Нім

Пер

євр

літе

А.Л

надз

же

А.Л

кор

“ва

Нім

В с

М.Х

на п

(ВАПЛІТЕ), ініціатором та ідейним натхненником якої був, як відомо, М.Хвильовий. На думку автора статті (яка підписана кригтовімом m.h.), ця група є однією з найцікавіших у сучасній Україні, а її духовний лідер завоював собі славу завдяки “боротьбі за Європу” [15, 7]. У наступній публікації “Нове українське письменство” [16] основна увага була приділена творчому доробкові М.Хвильового. Звертаючи увагу читача на художню силу і бадьору, пориваючу тональність більшості творів письменника, автор статті робить влучне порівняння: “Хвильовий відкривається тут з історичної точки зору як органічна ланка ланцюга в розвитку української літератури 20-х років. Ким був Олесь в 1906-1914 роках, Тичина – в 1917 році, тим є і Хвильовий в роки громадянської війни і більшовицького підйому. Олесь був поетом перехідного періоду, Тичина – співцем національного визволення і піднесення, Хвильовий є романтиком соціальної революції, руйнування, безмежного бушування звільненої від кайданів стихії” [16, 7].

Упродовж 30-х років творчість письменника висвітлювалася німецькою мовою у дослідженнях О.Бургардта, Л.Білецького, І.Мірчука, Д.Николишина, Г.Шпехта, А.Шмідта та ін.

Одна із сторінок контактних зв'язків Миколи Хвильового з німецькою літературою пов'язана, власне, з його поїздкою до Німеччини й Австрії з грудня 1927 по березень 1928 року. Перебуваючи на лікуванні, він активно знайомився з досягненнями європейської культури, працював у плані популяризації української літератури за межами України. Із листів з Берліна і Відня до А.Любченка видно, що німецька культура справила на письменника надзвичайне враження: “Подивитись є що. Це свідчить хоч би той же Берлін, що в ньому я живу уже кілька днів”, – писав він А.Любченку 16 грудня 1927 року [11, 882]. У наступних кореспонденціях Микола Хвильовий рекомендує йому, як і всім “ваплітянам”, відвідати Європу, при цьому наголошує, що “в Німеччину обов'язково треба завітати”, а далі вже Італія, Франція... В одному з листів із столиці Австрії від 2 березня 1928 року М.Хвильовий цікавиться у свого адресата: “Як справа з перекладами на німецьку мову? За всяку ціну ми мусимо вивести нашу літературу

на широку європейську арену. Словом, треба мужатись – наше “впереді” [11, 884].

Хоча перебування Миколи Хвильового у Відні (адреса: Wien XIX, Hochschulstrasse 27) мало за мету поліпшення стану його здоров'я, він максимально використовує свою подорож для налагодження контактів, зустрічей, для читання різних емігрантських видань тощо. До речі, перекладачем письменника в австрійській столиці був Роман Роздольський, тодішній студент Віденського університету.

У середині березня 1928 року Микола Хвильовий повернувся на Батьківщину. Внутрішньо його ще більше проймала ідея “психологічної” Європи, ідеал громадянської людини, що формувалася й ускладнювалася протягом століть. В інтелектуальній динаміці осмислював письменник цей тип людини, витворений Заходом. У листі до М. Зерова в 1925 році він так розтлумачував його сутність: “Це європейський інтелект в кращому розумінні цього слова. Це – коли хочете – знайомий вам чорнокнижник із Вюртемберга, що показав нам грандіозну цивілізацію й одкрив перед нами безмежні перспективи. Це – доктор Фауст, коли розуміти його як допитливий людський дух. І зовсім даремно ховає його Шпенглер: він ховає не Фауста, а “третій стан”. Фауст безсмертний, коли живуть сильні, здорові люди. – От що я розумів під психологічною Європою” [11, 860].

Крім уже згаданих перекладів Е.Веллер (1931), два твори М.Хвильового увійшли до німецькомовної збірки українських новел “Die Scholle” М.Мірчук [17]. У добрій інтерпретації подані тут твори “Елегія” (с. 246-258) і “Мати” (с. 224-245). Останній був видрукований і в 1946 р. у видавництві “Українське слово”, яке діяло в таборовому поселенні українців в Регенсбурзі після другої світової війни. Перекладач цей же, а німецькомовний текст твору нам невідомий, оскільки авторові цього дослідження не вдалося виявити його в жодній із баварських бібліотек, у тому числі в архівах і в книгозбірнях Регенсбурга. Коментарі тут зайві, бо зникнення з книжкових полиць цих і багатьох інших видань такого типу було не випадковим явищем, а цілеспрямованою акцією міжнародної комуністичної політики.

У 50-70-х роках до творчості Миколи Хвильового неодноразово зверталася активна популяризаторка української літератури в німецькомовному світі А.-Г. Горбач. Її антології [12; 13], до яких увійшли і твори М.Хвильового ("Я (Романтика)", "Синій листопад", "Солонський Яр" та ін.), і сьогодні є одним із найбагатших джерел для ознайомлення чужомовного читача з нашим письменством. Зі своїми статтями про художню спадщину українського майстра слова виступили в німецькомовних виданнях також і Г.Луцький, Ю.Бойко-Блохин та ін.

У контексті взаємодії творчості Миколи Хвильового з німецькомовною літературою варто увиразнити типологічну паралель між "Санаторійною зоною" (1924) українського письменника і цілою низкою подібних за тематикою і проблематикою художніх творів у західноєвропейській літературі, німецькій зокрема. Мова йде про тематичну спорідненість "Санаторійної зони" Миколи Хвильового і романів "Замок" (1926) та "Процес" (1925) Франца Кафки (1883-1924). Майже одночасна поява таких творів є свідченням того, що за відсутності прямих чи опосередкованих контактів у двох і більше національних літературах можуть бути наявні спільні форми і методи зображення суспільства. У даному випадку прообразом суспільства є санаторійна зона (замок), у буднях якої інтерпретуються важливі проблеми щоденного співжиття людей.

Ф.Кафка створив у своїх творах абсурдний і жахливий світ, в якому занепадає мораль, а людина замкнена в колі своїх щоденних турбот і проблем. Яскравим прикладом метафоричного світобачення письменника є його новела "Перевтілення" (Die Verwandlung). В основі цього твору лежить факт перевтілення Грегора Замзи у страхітливу комаху, яка лякає його найближче оточення – батька, матір і сестру. Його зневажають, із ним не спілкуються, він втрачає людські якості і, нарешті, помирає. Образ Грегора-потвори символізує, таким чином, відчуження людини в суспільстві, відокремлення її від зовнішнього світу.

Тема духовного "перевтілення" людини простежується і в прозі Миколи Хвильового. особливо гостро звучить вона в новелі "Арабески", в повісті "Санаторійна зона" та ін. Його герої постають як "зайві люди", які потрапили у глухий кут, у замкнений простір,

з якого немає виходу. “Санаторійна зона”, – писав Хвильовий, – не театр маріонеток – це є розклад певної групи суспільства, за який (розклад) і за яку (групу) я не беру відповідальності”.

Отже, обидва письменники, які жили в різних різних суспільно-політичних умовах і належали до різних культур, показали соціальний абсурд, деградацію особистості та суспільства в цілому. Своєю творчістю вони продемонстрували загальну тенденцію розвитку європейської та української літератури початку ХХ ст.

Ще більш наочно в цьому аспекті є типологічна паралель між “Санаторійною зоною” Миколи Хвильового та “Чародійною горою” Томаса Манна (1875-1955). Немає підстав говорити про взаємовплив авторів, бо обидва твори майже одночасно побачили світ: перший – на початку 1924 року, роман німецького письменника – під кінець того ж року. Як не дивно, але у кожному із названих творів події розгортаються в санаторії, у відгородженій від світу “санаторійній зоні”, в якій постає ціла галерея зайвих, надломлених життям людей [1]. Тут зображено власний, у собі замкнутий світ, вся атмосфера якого хвороблива, а мешканці його усвідомлюють власну приреченість і несумісність із тогочасною добою. “Мене мучає не стільки міщанська навала, скільки свідомість того, що і я зайвий, і шкідливий чоловік. Раніш, в інші століття, були зайві люди, а тепер ці зайві люди не тільки зайві, але й шкідливі”, – доводить Анарх своїй опонентці Катрі в “Санаторійній зоні”.

Почуття відчуженості у суспільстві притаманне також і голландцеві Пеперкорну з “Чародійної гори”. Воно асоціюється в нього з відчуттям наближення смерті. Світ, у якому живуть герої роману, робить їх убивцями, прикладом чого є образ Давіда. Декілька днів підряд він користується в горах своєю владою, чинячи цим самим опір тим чи іншим явищам суспільного життя. Однак це триває не довго, власне доти, поки він не усвідомить непотрібність цього протистояння.

Як у романах Т. Манна і Ф. Кафки, так і в повісті М.Хвильового багатьом героям, нездатним щось змінити у своїй епосі, єдиним виходом із ситуації стає самогубство. А тому у творах домінує настрій, що все життя – це очікування смерті.

Цей мотив, що його використовували письменники різних народів, був явищем нетрадиційним і мало поширеним у тогочасній світовій літературі, хоча елементи таких мотивів на лірико-імпресіоністичній основі зустрічаємо також у творчості Германа Банга (1857-1912), у його романі “Безнадійне покоління” (1880), або ж у фрагментарних “Записках одного пана в санаторії” (1910) і в романі “Степовий вовк” (1927) Германа Гессе (1877-1962). Але у творах М. Хвильового і Т. Манна цей мотив має дещо інше і значно глибше значення, ніж у згаданих майстрів художнього слова.

Наведена тут типологічна паралель свідчить, власне, про пошук нових, нетрадиційних форм художнього осмислення дійсності не лише в передових західноєвропейських літературах, але й в українській, яка цим самим ставила себе в контекст творчого життя “психологічної” Європи. Не може тут йти мова і про культурний епігонізм у творчості Миколи Хвильового, хіба що про серйозне прочитання Ф. Ніцше, О. Шпенглера тощо.

Отже, художні здобутки Миколи Хвильового переконливо відображали прагнення української інтелектуальної еліти 1910-1930-х років “європеїзувати” рідну культуру, оновити її. Ця ідея знайшла своє втілення у творчості й діяльності багатьох політиків, культурних діячів, митців і, в першу чергу, письменників. Орієнтація на Європу мислилася не як політичне протистояння російській культурі; цей рух мав на меті формувати повноцінну українську літературу на ґрунті загальнолюдських художніх надбань, античної та європейської класики зокрема. Проти провінційності української літератури у свій час різко виступали П.Куліш, І.Франко, М.Драгоманов, М.Вороний та інші, а в перших десятиріччях ХХ століття їх активно підтримала своєю творчістю плеяда українських письменників. Чільне місце серед них займає Микола Хвильовий.

1. Пор.: Агеева В.П. “Зайві люди” у прозі М. Хвильового // Слово і час. – 1990. – №10. – С.3-9; вона ж: Проза М. Хвильового і літературний експресіонізм початку ХХ століття. // Українська література в системі літератур Європи і Америки (ХІХ-ХХ ст.). – К.: Заповіт, 1997. – С. 179-200.

2. Білецький О. Про нашу прозу взагалі і про нашу прозу 1925 року // Червоний шлях. – 1926. – №3. – С.12-17.

3. Пор.: Зимомря М.І., Лопушанський Я.М. Спадщина Миколи Хвильового та її місце у контексті взаємодії української і німецької літератур. // Використання спадщини забутих і повернутих діячів науки та культури в навчальному процесі педагогічного вузу та школи (тези республіканської міжвузівської науково-практичної конференції: м. Рівне, 29-31 травня 1991р.). – Рівне, 1991. – С.107-108.

4. Ковалів Ю.І. Літературна дискусія 1925-1928 рр. – К.: Знання (Сер. 6 "Духовний світ людини", №1), 1990.- 48 с.

5. Костюк Г. Микола Хвильовий: Життя, доба, творчість // Микола Хвильовий. Твори: В 5 т. – Т.1. – Нью-Йорк – Балтімор – Торонто: Українське видавництво "Смолоскип" ім. В. Симоненка, 1978. – С.15-106.

6. Лук'янова В.П. З історії радянсько-німецьких літературних взаємин (На матеріалі української радянської літератури 20-30-х років). – К.: Б.в., 1977. – 139 с.

7. Хвильовий М. Апологети писаризму (До проблеми культурної революції) // Хвильовий М. Твори: У 2-х т. – Т. 2. – К.: Дніпро, 1990. – 925 с.

8. Хвильовий М. Думки проти течії: Памфлети. – Х.: ДВУ, 1926. – 320 с.

9. Хвильовий М. Камо грядеши. // Хвильовий М. Твори: У 2-х т. – Т. 2. – К.: Дніпро, 1990. – 925 с.

10. Хвильовий М. Сині етюди: Новели, оповідання, етюди. – К.: Рад. письменник, 1989. – 423 с.

11. Хвильовий М. Твори: У 2-х т. – К.: Дніпро, 1990. – Т. 2. – 925с.

12. Blaue November. Ukrainische Erzähler unseres Jahrhunderts/ Übertragen und herausgegeben von A.-H. Horbatsch. – Heidelberg, 1959. – 375 S.

13. Ein Brunnen für Durstige und andere ukrainische Erzählungen./ Auswahl und Übertragung von A.-H. Horbatsch. – Tübingen u. Basel, 1970. – 412 S.

14. Gesamtverzeichnis des deutschsprachigen Schrifttums: 1910-1965. – Bd. 23. – München, 1976.

15. Neue ukrainische Literatur // Prager Presse. – 28. Januar 1928. – Nr. 28.

16. Prager Presse. – 1. Februar 1928. – Nr. 32.

17. Die Scholle. Ukrainische Novellen/ Übertragen von Maria Mirtschuk. – Leipzig: Otto Harrassowitz, 1942. – 358 S. На сьогодні це видання стало бібліографічною рідкістю, бо навіть у Німеччині воно доступне вузькому колу читачів у поодиноких громадських чи приватних бібліотеках.

18. Slavische Rundschau. – Prag, 1932. – 3. Jahrgang. – Nr. 3.

Ярослав Лопушанський. Творчество Микола Хвильового в контексте українсько-німецьких літературних зв'язей. Главной целью этого исследования является приобщение художественного наследия Хвильового к сфере взаимосвязей украинской и немецкоязычной литератур. Автор освещает проблему творческой ориентации писателя на западноевропейское искусство, его активной позиции в деле европеизации украинской литературы. Особое внимание уделено

истории восприятия творчества Хвильевого в немецкоязычном регионе. Анализ материала показывает, что основной формой контактов писателя с немецкой культурной средой были переводы его сочинений и критические отзывы в периодических изданиях и научных исследованиях. Важным аспектом статьи является также установление типологических параллелей между "Санаторной зоной" украинского писателя и рядом похожих по тематике и проблематике художественных произведений в немецкоязычной литературе.

Yaroslav Lopushanskyi. Mykola Khvyliovi's artistic work in the context of Ukrainian-German literary ties. The main task of the investigation is to include Khvyliovi's literary heritage into the sphere of Ukrainian-German literary relations. The author considers the problem of the writer's artistic inclination towards West-European art as well as his firm stance on Europeanization of Ukrainian literature. The investigation highlights the history of perception of the writer's creative work in German-speaking countries. The material analysed points out that translations of Khvyliovi's works as well as reviews in periodicals and scientific publications were the main forms of the writer's contacts with the German cultural environment. Of special importance in the article is establishing typological parallels between the Ukrainian writer's "Sanitary Zone" and a number of thematically related works in German literature.